

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата мистецтвознавства,
доцента кафедри графічного дизайну
факультету дизайну і реклами

Київського національного університету культури і мистецтв

Будника Андрія Вікторовича

на дисертаційну роботу Селіванова Івана Сергійовича
на тему «Інфографіка у комунікативному дизайні вебсайту»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 022 – Дизайн
галузі знань 02 – Культура і мистецтво

Актуальність теми дисертаційного дослідження Селіванова Івана Сергійовича зумовлена посиленням ролі візуальної комунікації в цифровому середовищі, де графічно структуроване подання інформації стає ключовим чинником ефективної взаємодії між користувачем і вебресурсом. В умовах зростання інформаційного навантаження та ускладнення моделей комунікації виникає нагальна потреба в інструментах, здатних не лише передавати дані, а й формувати логіку сприйняття, орієнтацію в контенті та емоційне залучення аудиторії. Інфографіка, що поєднує графіку, текст, іконографіку та інтерактивність, перетворюється на один із найефективніших засобів візуального структурування знання з особливою актуалізацією у вебпросторі, де користувачеві важливо швидко та інтуїтивно взаємодіяти з багаторівневою інформацією. У цьому контексті вебінфографіка постає як самостійний феномен, що потребує чіткого теоретичного означення, історичної реконструкції етапів розвитку та методологічного узагальнення з урахуванням особливостей її реалізації у цифровому середовищі. Фрагментарність наявних досліджень, відсутність уніфікованого підходу до класифікації та оцінювання вебінфографіки, а також недостатнє усвідомлення її потенціалу в межах вебсередовища, засвідчують нагальну потребу в системному вивченні цього явища. Актуальність посилюється потребою міждисциплінарної інтеграції принципів інформаційного, комунікативного, графічного та вебдизайну для розробки цілісної моделі представлення даних із урахуванням культурного контексту, функціональної логіки та естетики. Запропонована у дисертації проектно-оцінювальна модель вебінфографіки водночас виконує новаторську методичну функцію в освітньому процесі, орієнтованому на підготовку фахівців із навичками візуалізації.

Наукова новизна результатів дослідження та їх обґрунтованість у межах дисертаційного дослідження Селіванова Івана Сергійовича полягає в комплексному теоретико-практичному осмисленні вебінфографіки як складного комунікативного феномену цифрового середовища, що відображено в низці ключових положень. Уперше розроблено та обґрунтовано авторську систему критеріїв аналізу вебінфографіки, яка охоплює візуально-комунікативні, композиційно-структурні та функціонально-технологічні аспекти, що дозволяє здійснювати комплексне оцінювання інфографіки на різних рівнях її структурної організації. Також уперше сформовано багаторівневу проєктно-оцінювальну модель вебінфографіки в контексті комунікативного дизайну вебсайту, яка стала методичною основою навчального процесу та сприяє формуванню професійних компетентностей у сфері інформаційного та комунікативного дизайну. Удосконалено тлумачення поняття «вебінфографіка» – термін подано в контексті цифрової інфографіки, яка функціонує у вебсередовищі та ґрунтується на принципах комунікативного, інформаційного, графічного, веб- і візуального дизайну. Крім цього удосконалено періодизацію розвитку вебінфографіки через виокремлення етапів еволюції інформаційної візуалізації до й після появи вебтехнологій, що дало змогу систематизувати динаміку змін у графічних підходах до представлення даних. Подальшого розвитку набули поняттєво-термінологічний апарат у сфері інфографіки – здійснено уточнення дефініцій ключових і допоміжних понять, проведено їхню систематизацію з урахуванням специфіки вебсередовища, що сприяє уніфікації наукового дискурсу. Розвинуто також теоретико-методологічні засади формування й оцінювання інфографіки у цифровому комунікативному середовищі, які інтегрують принципи когнітивної психології, графічної семіології, інформаційного дизайну й веброзробки, що забезпечує глибину та міждисциплінарність наукового підходу.

Теоретичне та практичне значення дисертаційного дослідження Селіванова Івана Сергійовича полягає в поглибленні сучасних наукових знань у сфері інфографіки, зокрема в контексті її структурної організації, функціонального наповнення та технологічної реалізації в межах комунікативного середовища вебсайту. Запропонована концепція дозволяє ефективно адаптувати здобуті теоретичні положення до освітніх практик, що сприяє формуванню в студентів здатності до критичного аналізу інформаційного контенту, його візуалізації в цифрових форматах і побудови цілісних, естетично вивірених інфографічних рішень. Розроблені навчальні модулі, що базуються на принципах багаторівневої організації вебінфографіки та інтегрують можливості інтерактивних і динамічних технологій, забезпечують формування в майбутніх фахівців не лише технічних умінь, а й високого рівня дизайнерської

креативності, адаптивного мислення та міждисциплінарної гнучкості. Таке поєднання дозволяє презентувати результати наукових досліджень у зрозумілому, візуально привабливому та інформативному форматі, що особливо актуально для цифрового середовища з високими вимогами до візуальної комунікації.

Оцінка змісту дисертації та її відповідність встановленим структурно-змістовим вимогам. Дисертація написана українською мовою та містить анотацію англійською мовою. Матеріал дослідження викладено дисертантом послідовно, з дотриманням наукового стилю та вимог академічного письма. Структура роботи охоплює вступ, чотири розділи, проміжні та загальні висновки, список використаних джерел і додатки. Загальний обсяг дисертації становить 315 сторінок, з яких 183 сторінки займає основний зміст. У ході дослідження опрацьовано 282 джерела, серед яких переважає література іноземних авторів.

Вступ дисертації вирізняється науковою цілісністю, структурованістю й методологічною виваженістю. Актуальність обґрунтовано через необхідність осмислення інфографіки як засобу візуальної комунікації в цифровому середовищі, з урахуванням її історичного розвитку, міждисциплінарної природи та інтеграції у вебпростір. Чітко сформульовані мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження узгоджені з гіпотезою та методологічною стратегією. Представлено авторську модель вебінфографіки, систему критеріїв оцінювання, удосконалено термінологічний апарат і періодизацію. Вступ підкріплено зв'язком із науковими програмами, апробацією результатів і публікаційною активністю, що підтверджує наукову новизну й прикладну значущість роботи.

У *першому розділі «Теоретико-методологічні засади дослідження»* дисертант уточнює визначення вебінфографіки як цифрової інфографіки у вебсередовищі, розмежовує суміжні поняття та демонструє високий рівень категоріального мислення. Теоретико-прикладна структура огляду літератури дозволяє виявити лакуни дискурсу й сформулювати релевантні дослідницькі питання. Обґрунтована гіпотеза, систематизовані методи, авторські критерії оцінювання та репрезентативність вибірки підтверджують методологічну цілісність роботи. Перевагами розділу є термінологічна точність, структурованість джерельної бази й ієрархія завдань; уточнення потребують принципи добору емпіричних матеріалів і аргументація вибору методів.

У *другому розділі «Інфографіка як універсальний засіб візуальної комунікації»* представлено широке аналітичне охоплення та чітку методичну логіку. Автор здійснює глибоку періодизацію розвитку інфографіки – від доцивілізаційних зображень до інтерактивних візуалізацій Web 3.0, розкриваючи

залежність між еволюцією технологій і трансформацією комунікативних моделей. Залучення міждисциплінарного матеріалу формує концептуальну основу для подальшої проєктно-оцінювальної стратегії. Виразно окреслена проблематика свідчить про розуміння викликів цифрового середовища. Порівняльний аналіз структурно-функціональних характеристик інфографіки забезпечує системність і цілісність викладу. Широкий спектр прикладів – від освіти до культурної спадщини – підтверджує її адаптивність як інструмента візуального представлення даних. Розділ закладає основу для подальших досліджень, демонструючи високий рівень систематизації, міждисциплінарного синтезу й наукової оригінальності.

У третьому розділі *«Інтеграція інфографіки в контексті комунікативного дизайну вебсайту»* здійснено глибоке дослідження ролі сучасного вебсайту як поліфункціонального середовища для розміщення інфографічного контенту, що передбачає структурну, адаптивну й технологічну інтеграцію. Автор дисертації проводить всебічний аналіз різновидів інфографіки – від статичних до мультимедійних та інтерактивних – з акцентом на функціональність, специфіку візуального представлення, обмеження й переваги у цифровому середовищі. Узагальнення провідних класифікацій доповнюється авторською системою оцінювання, що базується на трьох групах критеріїв: візуально-комунікативних, композиційно-структурних і функціонально-технологічних. Емпіричний аналіз ста прикладів вебінфографіки із різних галузей (освіта, культура, фінанси, технології тощо) дозволяє виявити закономірності дизайнерських рішень, систематизувати типові підходи та запропонувати концепцію трирівневої ієрархії вебінфографіки – як блоку, як сторінки та як мережевої структури. Запропонована модель є основою для подальших теоретичних студій і придатна до впровадження у практику цифрового комунікативного дизайну.

У четвертому розділі *«Формування проєктно-оцінювальної моделі вебінфографіки в комунікативному середовищі вебсайту»* автор дисертації послідовно розгортає трирівневу модель вебінфографіки – блоку, сторінки та мережі – на основі міждисциплінарного синтезу положень інформаційного дизайну, візуальної риторики, когнітивної науки, масових комунікацій і UX-досліджень, із залученням новітніх цифрових технологій (Web 3.0, AR/VR, AI). Для кожного рівня запропоновано чіткі методичні підходи, структуровані принципи та формалізовані критерії оцінювання. Значущою перевагою є розмежування естетичних, функціональних, композиційних і комунікативних аспектів у межах системи експертного оцінювання, а також апробація моделі в освітньому середовищі через навчально-практичні приклади, що формують у студентів системне бачення, адаптивність і етичну чутливість. Запропоновані

напрями подальших досліджень – уточнення класифікацій гібридних форматів, створення нормативів достовірності даних та адаптивних моделей – засвідчують як наукову глибину, так і прикладну релевантність тематики в умовах цифрової трансформації.

У висновках дисертації автор демонструє чітке узагальнення дослідження, подаючи підсумки у структуровано-логічній формі, узгодженій із дослідницькими завданнями. Кожен блок синтезує теоретико-методологічні засади й емпіричні результати, формуючи цілісну концептуальну модель. Узагальнення викладено у вигляді змістовно насичених тез, що відображають логіку формування проєктно-оцінювальної моделі вебінфографіки та її релевантність для цифрового комунікативного середовища. Чітко окреслено наукову новизну, практичну значущість і перспективні напрями подальших досліджень, підкреслено узгодженість між метою, методологією й результатами, що засвідчує наукову зрілість і цілісність підходу.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, рекомендацій і висновків дисертації забезпечується логічною відповідністю методів дослідження сформульованій меті та завданням, системністю теоретичних підходів і опорою на результати репрезентативного емпіричного аналізу. Проаналізовано значний обсяг фахової літератури з інформаційного дизайну, візуальної комунікації та цифрових технологій. Це дає підстави вважати, що наукові висновки, теоретичні положення й методологічні підходи є вивіреними, а дослідження має наукову новизну і практичну цінність. Дисертація відповідає спеціальності 022 «Дизайн» галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Висвітлення результатів дисертаційного дослідження здійснено у 10 наукових публікаціях, серед яких: 4 – у фахових виданнях України; 1 – у науковому періодичному виданні іншої держави; 5 – тези доповідей на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

Мова і стиль дисертаційної роботи. Дисертація написана державною мовою відповідно до вимог чинного академічного стандарту. Текст викладено послідовно й логічно, із дотриманням норм наукового стилю та з доречним використанням галузевої термінології, що сприяє чіткому розкриттю змісту дослідження. Структура викладу забезпечує легкість сприйняття складних понять і концепцій. Іноді зустрічаються кілька сторінок поспіль, у формативанні яких відсутні абзацні відступи, наявність яких полегшила б сприйняття загалом змістовного і обґрунтованого матеріалу. Візуальні та графічні матеріали подані у доступній формі, відповідають змісту роботи й ефективно ілюструють основні положення дисертації.

Дискусійні положення, зауваження та запитання по дисертації.

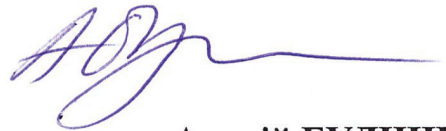
- У підрозділі 2.2 згадано теорію візуальної риторики, але не продемонстровано її системного застосування при аналізі прикладів, зокрема бракує виявлення стилістичних фігур, маніпулятивних візуальних засобів чи переконливих семіотичних ходів, які могли б посилити аргументацію.
- У підрозділі 2.4 автор виокремлює типи інфографіки за галузевою належністю, але не проводить між ними художнього порівняння з позицій естетичної виразності, балансу кольорів, структурного ритму чи композиційної напруги. При цьому аналіз лише констатує наявність цих сфер, без спроби показати дизайнерський контраст у їх візуалізації.
- У підрозділі 3.4 проаналізовано 100 прикладів, але не зазначено, чому саме сто (а не, скажімо, 90 чи 110). Було б корисним доповненням обґрунтування кількості емпіричних зразків.
- Попри те, що у підрозділі 3.4 проведено ґрунтовний аналіз емпіричних матеріалів, у тексті практично не проводиться критичного розбору типових графічних чи композиційних недоліків, таких як надмірна декоративність, дисбаланс у візуальній ієрархії або невиправдане дублювання зображень і тексту.
- У четвертому розділі описані навчальні завдання чітко корелюють із трирівневою моделлю, однак система оцінювання подана переважно вербально; доцільно розробити аналітичну рубрику з ваговими коефіцієнтами для кожного критерію (наприклад, естетика 30%, функціональність 40%, інтерактивність 30%) і проілюструвати її прикладом заповнення.
- У списку використаних джерел наявні епізодичні правописні огріхи.

Загальні висновки щодо дисертаційної роботи та її відповідність вимогам до кваліфікаційних робіт. Доцільно наголосити, що дисертація здобувача наукового ступеня доктора філософії Селіванова Івана Сергійовича на тему «Інфографіка у комунікативному дизайні вебсайту» вирізняється глибоким науковим опрацюванням проблематики, цілісною методологічною побудовою, безумовним дотриманням академічної доброчесності та повним завершенням дослідницького циклу. Результати дослідження повністю відповідають критеріям актуальності, теоретичної новизни й практичної значущості, що засвідчує дослідницьку самостійність та професіоналізм здобувача. Дисертаційна робота відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) та

наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12.07.2019 р.). Дисертація заслуговує здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 – Дизайн.

Офіційний опонент:

доцент кафедри графічного дизайну
факультету дизайну і реклами
Київського національного університету
культури і мистецтв
кандидат мистецтвознавства, доцент

Андрій БУДНИК

Підпис кандидата мистецтвознавства,
доцента Андрія БУДНИКА засвідчую

Відповідальна особа

T. Doroshenko